

DALTON HANDBOEK

Openbare Basisschool voor Daltononderwijs

Groenehoek

Dalton handboek - OBS Groenehoek

Versie: september 2022
(schooljaar 2022-2023)

Voorwoord

Voor u ligt het daltonhandboek van OBS Groenehoek. In dit handboek leest u alles over het daltononderwijs op OBS Groenehoek. Het handboek is een belangrijk document voor:

- Nieuwe collega's om hen zicht te geven in de daltonafspraken op onze school;
- Voor bestaande collega's als leidraad en naslagwerk;
- Voor (nieuwe) ouders en andere geïnteresseerden om inzicht te geven in hoe ons daltononderwijs vorm krijgt.

Het daltonhandboek geeft samen met de schoolgids en het schoolplan een compleet beeld van onze school.

OBS Groenehoek is onderdeel van Stichting Scholengroep Holland. In het strategisch beleidsplan van de scholengroep is een missie geformuleerd voor én met alle scholen: 'Ontwikkelen in vertrouwen - Vertrouwen in ontwikkelen.' Stichting Scholengroep Holland kent ambitieuze scholen, die leerlingen een gedegen (kennis)basis bieden en hen samen 'leren te leren'. Zo kunnen leerlingen optimaal hun eigen talenten ontwikkelen en betekenisvol zijn voor de ander en voor hun omgeving.

Binnen onze Scholengroep vinden we het vanzelfsprekend dat iedereen respectvol met elkaar en met de omgeving omgaat. Iedereen die dit ook vanzelfsprekend vindt, die bereid is om te leren en voor wie wij een passend onderwijsaanbod hebben, is van harte welkom op onze school.

OBS Groenehoek staat midden in de samenleving en we zijn ons ervan bewust dat in onze school de maatschappij van de toekomst wordt gemaakt. Op onze school gebeurt dit altijd vanuit de visie op daltononderwijs. Hoe dat vorm gegeven wordt, leest u deels in dit daltonhandboek.

Het handboek wordt jaarlijks bijgewerkt door de daltonwerkgroep, in samenspraak met het team van OBS Groenehoek. Wij wensen u veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,

mede namens Sabine Luhrman (directeur OBS Groenehoek) en het schoolteam,

de daltonwerkgroep 2022-2023:

Marlène van Eijzeren (daltoncoördinatie),
Sascha Koolmees,
Dylan Garnier.

OBS Groenehoek

Bezoekadres: Stampioendreef 7

2661 SR Bergschenhoek

Telefoonnummer: 010-5211242

Dependance OBS Groenehoek

Groeneweg 129

2661 KV Bergschenhoek

E-mail: info@obsgroenehoek.nl

Website: www.obsgroenehoek.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Daltonschool OBS Groenehoek	4
1.1 Wie zijn wij?	4
1.2 Visie op Daltononderwijs OBS Groenehoek	4
2. Dalton in de praktijk	7
2.1 Informatie verstrekken	7
2.2 Dalton ervaren	7
2.3 Nationale Daltondag	8
2.4 Kennis van de leerkrachten	8
2.5 Het schoolgebouw	9
2.6 Bewegingsonderwijs en dalton	9
3. Dalton in de mens	9
3.1 Daltonleerkracht	9
3.2 Dalton leerling	10
3.3 Daltonouder	10
4. Algemene Daltonafspraken bij ons op school	11
5. Een dag in groep...	15
5.1 Een dag in groep 1-2	15
5.2 Een dag in groep 3	17
5.3 Een dag in groep 4	18
5.4 Een dag in groep 5	20
5.5 Een dag in groep 6	21
5.6 Een dag in groep 7	23
5.7 Een dag in groep 8	25
6. Parels binnen onze school	26
6.1 Ieder kind op eigen niveau (RT, Plusklas en ontdekclub)	26
6.2 Inbreng leerlingen	27
6.3 Leerlingenraad	27
6.4 Klassenvergaderingen	28
6.5 Werken aan doelen	28
6.6 Keuze-instructie	28
6.7 Betrokkenheid	29
6.8 Saamhorigheid	29
7. Ontwikkelingen op daltongebied	29
7.1. N.a.v. de vorige visitatie	29
7.2 Jaarplan daltonwerkgroep – ontwikkelpunten 2019-2020	31
Nawoord	32

1. Daltonschool OBS Groenehoek

1.1. Wie zijn wij?

OBS Groenehoek bestaat sinds 1996 en is een basisschool met een openbaar karakter. OBS Groenehoek heeft twee locaties, die beiden in de wijk 'De Oosteindsche Acker' in Lansingerland (Bergschenhoek) staan. De loopafstand tussen beide locaties is ongeveer 15 minuten. Op de locatie 'Stampioendreef' zijn de groepen 1 t/m 8 gevestigd en op de locatie 'Groeneweg' is ruimte voor de groepen 1 t/m 6. De school telt rond de 320 leerlingen, die verdeeld zijn over 16 groepen. Het team bestaat uit ongeveer 35 collega's die een grote betrokkenheid tonen. Er wordt hard gewerkt om het beste uit de leerlingen te halen en hen voor te bereiden op een toekomst in de maatschappij, uiteraard in samenwerking met ouders.

Als daltonschool zijn wij aangesloten bij de Nederlandse Dalton Vereniging (NDV), welke ons regelmatig visiteert om de kwaliteit van het daltononderwijs te waarborgen. Hieronder een overzicht van de visitaties die hebben plaatsgevonden de afgelopen jaren:

Jaar	Gebeurtenis
2007	OBS Groenehoek werd een officieel erkende Daltonschool en sloot zich aan bij de Nederlandse Dalton Vereniging.
2012	Er vond een hernieuwde visitatie plaats door de NDV met goedkeuring als gevolg.
2017	Meeste recente visitatie van de NDV: verlenging van de licentie ontvangen voor 5 jaar.
2025	Volgende visitatiemoment NDV. (uitgesteld i.v.m. Covid-19)

Alle leerkrachten die op OBS Groenehoek werken hebben de daltonopleiding gevolgd en afgesloten met een daltoncertificaat. Nieuwe collega's worden bij een vaste aanstelling z.s.m. geschoold via de Nederlandse Dalton Vereniging, meestal samen met collega's van andere daltonscholen binnen onze Scholengroep. Zo zorgen wij ervoor dat de (dalton)kwaliteit op de Groenehoek gewaarborgd blijft.

Naast deze scholing van leerkrachten is onze directeur geschoold tot 'daltondirecteur' en hebben wij een daltoncoördinator in huis; die de werkgroep Dalton aanstuurt en beleidsmatig werkt aan ontwikkelingen op gebied van daltononderwijs. Om bij te blijven op gebied van de meest recente ontwikkelingen op daltongebied gaan directie en daltonwerkgroepleden regelmatig naar dalton-regiobijeenkomsten, themamiddagen, ledenvergaderingen en wonen zij intervisiemomenten bij die worden georganiseerd door de NDV. Daarnaast staat minimaal één keer per schooljaar een studiedag voor het hele team in het teken van een ontwikkeling op daltongebied.

1.2. Visie op Daltononderwijs OBS Groenehoek

OBS Groenehoek is een basisschool voor Daltononderwijs, hetgeen inhoudt dat we werken aan de hand van de vijf kernwaarden van het Daltononderwijs:

- Zelfstandigheid;
- Verantwoordelijkheid;
- Samenwerken;
- Reflectie;
- Effectiviteit.

Verlenging van de daltonlicentie – dat mag gevierd worden.

Ons doel is om leerlingen een goede basis mee te geven voor hun toekomst, om hen te helpen zelfstandigheid en verantwoordelijkheid te ontwikkelen en om keuzes te leren maken. Het is ook ons doel om de leerlingen te laten reflecteren op hun eigen handelen. Ons streven is om het onderwijs zo goed mogelijk aan te passen aan het individu en iedere leerling in zijn eigen kracht te zetten, zodat de leerling zich in een veilige omgeving kan ontwikkelen.

De kernwaarden van Dalton komen als volgt in de praktijk tot uiting:

- **Zelfstandigheid**

Vanaf het moment dat leerlingen bij ons op school komen tot het moment dat ze in groep 8 onze school verlaten, leren we de leerlingen stap voor stap dingen zelf doen. Het zelfstandig kunnen functioneren geeft een gevoel van autonomie. Leerkrachten zorgen voor duidelijke structuur en kaders. Zo stellen zij leerlingen in staat zelf materialen te pakken, zelfstandig hun werk te plannen, zelf leerdoelen op te stellen en te reflecteren op hun eigen handelen. Wij maken onze leerlingen bewust van hun eigen leerproces door met de leerling hierover in gesprek te gaan. Zo helpen wij leerlingen het beste uit zichzelf te halen en bereiden we hen voor op het functioneren binnen een snel veranderende maatschappij. Onze leerkrachten stellen zich steeds meer op als coach van de leerling, zodat de leerling het zelfsturend leren verder kan ontwikkelen.

- **Verantwoordelijkheid**

Op OBS Groenehoek is verantwoordelijkheid op verschillende niveaus terug te vinden. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn gedrag, ook in school. In de groepen worden gedragsafspraken gemaakt. Een ondersteuning hierbij is de Kanjertraining: een methode voor de sociaal-emotionele vorming. We leren onze leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gedrag. De groep draagt ook samen de verantwoordelijkheid. Samen zorg je voor je omgeving. Elke leerling heeft bijvoorbeeld een huishoudelijke taak. De leerling kan ook een taak krijgen met betrekking tot het werken in de groep. Zo werken we o.a. met een stiltekapitein, materiaalbaas en tijdsbewaker. Verantwoordelijkheid is er ook ten opzichte van jezelf en je werk. De leerlingen krijgen op maandag (onderbouw) of op donderdag (bovenbouw) een weektaak. Iedere leerling plant de weektaak zelf in. Er wordt door de leerling gekozen in welke volgorde de taken worden gedaan. De leerling heeft zelf de verantwoordelijkheid om al het werk goed in te plannen en af te kruisen. In de loop der jaren gaat de leerling ook het eigen werk nakijken en verbeteren. De leerkracht houdt in de gaten of leerlingen op de juiste wijze hun verantwoordelijkheid daarbij nemen en treedt op als begeleider in het proces. Het nemen van de verantwoordelijkheid over de taak doet een leerling naast het plannen o.a. door zelf te bepalen in welk tempo en op welk moment het werk wordt gemaakt en ten slotte zelf te reflecteren op gemaakt werk. De leerling kan ook zelf aangeven wat hij nodig heeft om goed te kunnen presteren.

- **Samenwerken**

Wij streven naar een doorgaande lijn in de ontwikkeling van het samenwerken. Deze ontwikkeling verloopt van samen spelen naar samen werken en zodoende van samenwerken naar samen leren. Samenwerken vinden wij een belangrijke voorwaarde om in de toekomst deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Essentiële vaardigheden hierbij vinden wij dat de leerlingen leren om naar elkaar te luisteren, te overleggen, eigen inbreng durven te geven en standpunten in kunnen nemen. Wij

Leerlingen werken samen – coöperatieve werkvorm.

bieden een veilige en uitdagende omgeving waarin leerlingen samen kunnen spelen, werken en leren. Dit is o.a. terug te zien in de inzet van coöperatieve werkvormen, de Kanjertraining, het schoolproject, het groepsdoorbrekend werken en gezamenlijke werkplekken in de klas en op de gang.

- **Reflectie**

Alle bovenstaande vaardigheden zijn mooie doelen, maar ze zijn niet optimaal te ontwikkelen als een leerling zelf niet kan reflecteren. Hierbij stimuleren wij hen om hun eigen talenten te ontdekken. Wanneer een leerling in staat is om terug te kijken op het eigen handelen en/of zijn eigen werk en daarbij herkent wat goed gegaan is of wat nog beter kan, is de leerling in staat om zelfsturend te leren. Stapsgewijs leren we leerlingen reflecteren. Dit kan zijn door met de leerlingen in gesprek te gaan over hun werk, hun spel, hun samenwerking of bij hun handelen of gedrag in een situatie. Wij sluiten aan op de 'zone van naaste ontwikkeling' van de leerlingen en stemmen ons onderwijs af op wat de leerlingen nodig hebben. Op basis hiervan leren wij de leerlingen de daarbij behorende vervolgstappen te nemen. Een onderdeel van het reflecteren is ook de discipline die aan je werkhouding ten grondslag ligt. Wij stimuleren bij alle leerlingen een 'groei-mindset': we leren de leerlingen dat zij invloed hebben op hun eigen ontwikkeling. Hier spelen we als leerkrachten ook op in.

- **Effectiviteit**

Een laatste belangrijk onderdeel van Dalton is doelmatigheid. We leren onze leerlingen om gericht aan het werk te gaan en om toe te werken naar een vooraf gesteld doel. Deze doelen zijn in iedere groep ook op de deur/muur in het lokaal terug te vinden en bijvoorbeeld op de achterkant van de weektaak van de leerling. Wij werken met verschillende doelen:

- Doelen op korte termijn (bijvoorbeeld leerdoelen per lesblok);
- Doelen op lange termijn (bijvoorbeeld leerdoelen per leerjaar);
- Gedragsdoelen.

In de lessen proberen we effectief met tijd, middelen en kennis van de leerlingen om te gaan. Onze lessen zijn onder te verdelen in instructietijd en zelfstandig werktijd. Deze werktijd biedt aan leerlingen de gelegenheid om zelfstandig aan het werk te gaan. De leerlingen bepalen in grote mate zelf aan welke taak, waar en met wie zij willen werken. Hun aanpak en vorderingen houden ze bij op hun week- of dagtaak. Het is leerlingafhankelijk of er gewerkt wordt met een week- of dagtaak, dit hangt samen met de behoefte van de leerling. De week- of dagtaak biedt de leerlingen en leerkrachten de gelegenheid om doelmatig en functioneel te werken. Als school blijven we kritisch op de door ons gebruikte methoden en middelen om te zien of deze nog wel geschikt zijn. Door te reflecteren en naar de uitkomsten hiervan te handelen, gaat ons onderwijs met haar tijd mee. Voor de toekomst is ons doel dat de leerlingen lange- en korte termijn doelen in hun ontwikkelingsplan noteren en daarover kunnen reflecteren. Ons doel voor onze leerlingen is dat als zij van school gaan, zij zelfsturende, zelfredzame jongeren zijn, zich bewust zijn van de wereld om hen heen en weten wat hun talenten zijn en waar hun valkuilen liggen.

Bij alle bovenstaande kernwaarden staat 'keuzes maken' centraal. Keuzes maken is een belangrijk onderdeel van het leven. Dagelijks maken we kleine keuzes, maar ook belangrijkere keuzes zoals school- en beroepskeuzes. Leerlingen in het Daltononderwijs leren al op jonge leeftijd met de verantwoordelijkheden die uit keuzevrijheid voortvloeien, om te gaan. In de kleuterklassen mogen de leerlingen tijdens de spelwerktijd kiezen in welke hoek ze willen gaan werken of met welk spel ze willen gaan spelen. Dit zorgt ervoor dat leerlingen zichzelf vragen gaan stellen als: Wat vind ik leuk om te doen? Wat wil ik gaan leren?

Waar wil ik meer over weten? Deze vragen zorgen ervoor dat leerlingen leren bewuste en doordachte keuzes te maken. In de hogere groepen staan de leerlingen ook dagelijks voor keuzes. Kan ik dit zelfstandig maken? Waar ga ik zitten? Naast wie kan ik me concentreren? Heb ik hulp nodig voor deze taak? Etc. Binnen ons daltononderwijs stimuleren wij onze leerlingen om zelf hulpvragen en onderzoeksvragen te formuleren en zo te groeien in hun ontwikkeling.

2. Dalton in de praktijk

Dat wij een Daltonschool zijn, laten we op verschillende manieren zien. Wij dragen uit dat we trots zijn op onze school en dat we achter onze manier van werken staan! Wij zijn trots op de daltonvlag die onze leerlingen hebben ontworpen. Deze vlag hangt op bijzondere momenten prominent aan de gevel.

2.1 Informatie verstrekken

Bekende en nieuwe ouders kunnen op onze [website](#) lezen, dat wij een Daltonschool zijn. Hierop staat vermeld wat onze kernwaarden, visie en ontwikkelplannen voor de komende tijd zijn. Naast informatieverstrekking via de website van de school, zijn wij ook actief op social media (o.a. Facebook en Instagram). Op social media delen wij nieuws over (dalton)activiteiten, foto's en bijzondere momenten. De inzet van social media zorgt ervoor dat het Daltononderwijs binnen onze gemeente Lansingerland veel positieve aandacht krijgt. Naast dat ouders ons kunnen volgen op social media, sturen wij de ouders van onze school ook maandelijks een nieuwsflits. In deze nieuwsflits worden ouders geïnformeerd over het wel en wee binnen onze school. Vanzelfsprekend hebben wij ook een schoolgids en een prachtige Groenehoek schoolkalender, die jaarlijks opnieuw worden uitgegeven. In steeds mindere mate wordt de plaatselijke pers gebruikt. Wij merken dat de plaatselijke pers al snel wordt ingehaald door de snelheid van sociale media.

2.2 Dalton ervaren

Een belangrijk onderdeel van ons daltononderwijs zijn de kijkmomenten bij ons op school. Op meerdere momenten per schooljaar stellen wij ouders in de gelegenheid om een kijkje te nemen in de groep van hun zoon of dochter. Ouders kunnen zo samen met hun kind het daltononderwijs ervaren. In elk geval vijf keer per schooljaar organiseren wij een kijkochtend. Ouders kunnen dan bij de inloop het eerste half uur een les in de groep bijwonen. De leerkrachten zorgen voor een aanbod aan afwisselende lessen (zelfstandig werken, Engels, rekenen etc.), zodat ouders een goed beeld hebben van hoe de vakken in de klas worden aangeboden. We kiezen er als school bewust voor om de kijkochtend te verspreiden over verschillende dagen van de week, zodat ouders diverse mogelijkheden hebben om te komen kijken. In de schoolkalender, die jaarlijks door de ouderraad wordt verspreid, kunnen ouders zien op welke data de kijkochtenden gepland staan.

Naast deze algemene kijkochtenden zijn er tevens lessen van de Kanjertraining (methode voor sociaal-emotionele vorming) waarbij ouders aanwezig mogen zijn en wordt er jaarlijks een kijk- en doe mee dag bij de gymlessen van de vakleerkracht georganiseerd. Tijdens deze les ervaren ouders in de praktijk hoe de gymlessen op onze school worden gegeven.

2.3 Nationale Daltondag

Onze school doet ieder jaar mee aan de Nationale Daltondag. De landelijke dag waarin Daltonscholen hun onderwijs presenteren is in maart en heeft ieder jaar een andere vorm. Voorgaande jaren hebben ouders zich kunnen inschrijven voor verschillende workshops die in de klassen werden georganiseerd binnen de leerjaren, konden ouders een les meedoen in de groep van hun kind en stonden we met de leerlingen stil bij 'wat is Dalton'? Wij vinden het prachtig om te zien dat voor onze leerlingen het daltononderwijs 'gewoon' is. Het thema is in één van de voorgaande jaren dan ook 'Gewoon Dalton' genoemd. Onze daltondag is het afgelopen schooljaar geëindigd met een quiz, waarin door uitdagende vragen de kennis over het Daltononderwijs getest werd. Ook hebben we dit jaar leerlingen uit hogere groepen een lesje voor laten bereiden voor jongere leerlingen; in het kader van samen leren. Onze Nationale Daltondag valt vaak samen met onze regionale open dag. Een prachtige gelegenheid om onze deuren open te zetten voor bestaande én nieuwe ouders.

Ouders en leerlingen vieren samen feest bij de uitreiking van het kanjerdiploma.

2.4 Kennis van de leerkrachten

Al onze leerkrachten hebben hun daltonopleiding afgerond via de Nederlandse Dalton Vereniging (NDV). Leerkrachten die nieuw binnenkomen in onze organisatie gaan bij een vaste aanstelling in hun eerste of tweede werkjaar de daltonopleiding volgen.

Naast de opleiding die alle collega's hebben afgerond staat dalton tijdens vele teammomenten centraal. Er wordt jaarlijks een studiedag georganiseerd rondom dalton, de daltoncoördinator houdt het team op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de daltonwerkgroep, en er wordt input vanuit het team gevraagd op de releases. Dalton staat eigenlijk altijd centraal, onze visie op goed onderwijs wordt immers gevormd door de dalton principes. Dalton is niet iets wat we alleen maar doen, maar het is wie wij zijn.

Naast de daltonmanier van werken met de leerlingen, wordt in het leerkrachtteam ook op de daltonmanier gewerkt. We vragen elkaar om raad, kijken naar elkaars talenten en benutten elkaars kennis en kunde. Ook wordt er vergaderd met de inzet van coöperatieve werkvormen en is er ruimte voor reflectie.

2.5 Het schoolgebouw

Onze school is niet specifiek ontworpen met daltononderwijs als uitgangspunt. We hebben met de middelen die er zijn, wel mogelijkheden gecreëerd. In de klassen en op de gangen zijn diverse werkplekken voor onze leerlingen gesitueerd. De afspraken die gelden voor leerlingen, zijn bij deze werkplekken terug te vinden.

2.6 Bewegingsonderwijs en dalton

Bewegingsonderwijs neemt een belangrijke plaats in op de Groenehoek. Leerlingen van groep 1 en 2 krijgen bewegingsonderwijs in de kleutergymzaal op de locatie zelf. De leerlingen van groep 3 t/m 8 krijgen twee keer in de week 45 minuten bewegingsonderwijs in sporthal de Ackers. Eén keer per week is er een 'toestel-

les': bijvoorbeeld turnen, atletiek of spel. Deze les wordt door onze vakleerkracht bewegingsonderwijs gegeven. In ieder geval is er ook één keer per week een spelles. Meestal wordt deze door de eigen leerkracht gegeven. English Plus wordt ook vormgegeven tijdens de lessen bewegingsonderwijs.

Tijdens de lessen worden meestal meerdere onderdelen in vakken uitgezet en gerouleerd, zodat leerling in kleinere groepen leren samenwerken tijdens het sporten. Naast het samenwerken is dalton tijdens de lessen van bewegingsonderwijs ook op andere manieren zichtbaar: Bijvoorbeeld tijdens het helpen bij toestellessen, of wanneer een leerling de rol van scheidsrechter op zich neemt. Ook stimuleren wij de leerlingen tijdens de lessen van bewegingsonderwijs elkaar aan te moedigen en te helpen. Daarnaast zijn de leerlingen die niet actief mee kunnen doen met een les (bijv. vanwege een blessure), altijd betrokken door middel van een rol als scheidsrechter, teller of spelleider. Iedere toestellessen wordt afgesloten met een demonstratie waarin per onderdeel een aantal leerlingen voordoet wat ze geleerd hebben.

3. Dalton in de mens

3.1 Daltonleerkracht

Onze Daltonleerkrachten zijn krachtige leerkrachten, die het maximale uit hun leerlingen willen halen. Naast het draaien van de groepen en het planmatig werken, verwachten wij ook dat de leerkrachten open staan voor elkaar, leren van elkaar, een open houding aannemen, vragen durven stellen en elkaar kunnen helpen. Dit gebeurt in onze organisatie heel veel op informele wijze, maar binnen de professionele leergemeenschap ook door o.a. het ruimte geven voor collegiale consultatie. Collegiale consultatie vindt plaats wanneer de groep bijvoorbeeld gymles van de vakleerkracht krijgt: dit moment geeft de leerkracht de ruimte om bij een andere collega in de klas te gaan kijken. Voor een collegiale consultatie worden vooraf concrete kijkvragen afgesproken. Naderhand wordt met elkaar over de kijkvragen gesproken en feedback gegeven.

Ons team werkt niet 'top down', maar 'bottom up'. De leerkrachten dragen de onderwijsorganisatie en worden ondersteund door coördinatoren en directie. Wederzijds vertrouwen is een belangrijk sleutelwoord in onze organisatie. Onze leerkrachten vertrouwen elkaar in het uitvoeren van hun taken en mogen verantwoordelijkheid nemen voor een bepaald onderdeel van het onderwijs. Leerkrachten zoeken altijd eerst elkaar op bij vragen of wanneer zij voor een uitdaging staan. Startende leerkrachten worden bij ons gecoacht door de meer ervaren leerkrachten, kunnen hun vragen neerleggen bij coördinatoren en werken het eerste jaar met een Daltonmaatje in de school.

Naast dat er binnen de school enorm veel wordt samengewerkt, werken wij ook veel samen met andere scholen binnen ons bestuur Scholengroep Holland. Vooral op gebied van daltononderwijs wordt veel samengewerkt en overleg gepleegd met collega's van een andere daltonschool in ons bestuur. Ook gaan onze collega's dan bijvoorbeeld samen op (dalton)scholing. Ook buiten ons bestuur hebben wij een breed netwerk aan daltonscholen; er kan indien nodig altijd hulp gevraagd worden buiten de muren. Door de regiobijeenkomsten van de Nederlandse Dalton Vereniging te bezoeken is er ook veel ruimte voor het vergaren van nieuwe kennis, het delen van ervaringen en intervisiemomenten.

3.2 Dalton leerling

Een dalton leerling is voor ons een leerling die zelfstandig is, eigen keuzes kan maken, kan vertellen waarom hij iets doet, die verantwoordelijkheid draagt voor zijn eigen keuzes, zorg draagt voor zijn omgeving en onbevreesd en met een open blik het leven instapt. Hieronder vindt u een aantal van onze leerlingen aan het woord over daltononderwijs.

	<p><u>Fedde uit groep 5</u></p> <p>‘Ik mag zelf aan het werk gaan en ik mag hulp aan mijn maatje vragen als er iets niet goed gaat of als iets niet lukt. Dit kan ik al goed. Ik werk hard aan mijn weektaak. Aan het begin moest ik daar mee oefenen, maar de weektaak gaat al beter dan eerder in dit jaar. Ik plan met de dagkleuren mijn weektaak in zodat ik kan zien op welke dag ik een taakje ga maken. Er mogen wel wat leukere taakjes op de weektaak gezet worden zoals vaker werken aan de keuzekast. In de keuzekast staan allemaal leuke en leerzame spelletjes.’</p>
	<p><u>Arasta uit groep 7</u></p> <p>‘Ik vind deze daltonschool een fijne school omdat iedereen fijn met elkaar speelt en je leert veel van elkaar. Je mag bij de weektaak keuzes maken en zelf plannen. Ik weet dan hoeveel tijd ik nodig heb om iets te maken. Als ik iets niet begrijp dan vraag ik het eerst aan een ander. Als die het niet weet leg ik mijn blokje neer of vraag ik het aan de meester. Als ik mijn werk af heb controleer ik eerst of alles af is en of ik mijn eigen werk goed heb nagekeken. Ik ga ook één keer per week naar de Plusklas. In de klas mag ik dan soms wat minder werk van de ‘gewone weektaak’ doen, zodat ik in de klas meer tijd heb voor mijn Plusklasweektaak.’</p>

3.3 Daltonouder

Naast een houding van onze leerlingen en leerkrachten werken wij als school nauw samen met onze ouders en hebben wij ook verwachtingen in deze samenwerking. Wij verwachten dat ouders vertrouwen hebben in ons en dat we samen(!) het maximale doen om het beste uit hun kind te halen. Vertrouwen is een werkwoord, daar moeten zowel ouders als leerkrachten beiden met wederzijds respect aan werken. Wij verwachten van onze ouders dat zij hun kinderen steunen in hun zelfstandigheid. Een kind mag de wereld ontdekken, fouten maken en vragen stellen. Wij verwachten dat ouders open met ons communiceren en dat we met elkaar de ontwikkeling van de leerlingen in de gaten houden. Hieronder een aantal ouders aan het woord over het daltononderwijs op OBS Groenehoek.

<p><u>Vonneke Trompetter</u> (moeder van leerlingen uit groep 3 en groep 6)</p>	<p>‘Wij hebben met het zoeken van een school voor de leerlingen een bewuste keuze gemaakt voor het dalton onderwijs. Vroeger heb ik zelf ook een gedeelte van de basisschool dalton onderwijs gevolgd en dit heeft veel profijt opgeleverd in het zelfstandig werken en mijn planningsvaardigheden in het vervolgonderwijs. Onze leerlingen zitten in de onderbouw. Van jongs af aan wordt hen geleerd om samen te werken. Daarnaast worden ze gestimuleerd om eigen keuzes te maken met betrekking tot het werken. De weektaak wordt gelijk geïntroduceerd, waarbij goed bekeken wordt wat de leerlingen aan kunnen. Hierdoor is differentiatie mogelijk binnen de groep. Leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor het plannen van de weektaak en de bijbehorende materialen. In de onderbouw wordt gewerkt met roulerende maatjes, waardoor alle leerlingen van de groep elkaar leren kennen. Hierdoor ontstaat een fijne groepsdynamiek.’</p>
<p><u>Robin Los</u> (vader van een leerling uit groep 8)</p>	<p>‘Als ouder merk je hoe snel de maatschappij verandert. Van de generatie die nu naar de basisschool gaat wordt over tien jaar andere dingen verwacht dan toen wij naar de basisschool gingen. In het Dalton onderwijs worden keuzes</p>

	<p>gemaakt, die aansluiten op die ontwikkelingen. Het kind leert om zelfstandig te denken en te handelen en het vergroot de mate waarin hij of zij zelf initiatief neemt. Voor het individu is er de vrijheid om de dingen op een eigen manier te doen en ook om op onderdelen meer snelheid te kunnen maken dan de andere leerlingen in de klas. De leerkracht instrueert, begeleidt en coacht de leerling totdat de leerling goed in staat is om de verantwoordelijkheid te nemen. Omdat het daltononderwijs óók de nadruk legt op hoe jij als individu deel uitmaakt van een groter geheel, leren leerlingen ook dat ieder individu anders is en dat de kracht van de een, de ander zijn zwakkere plek kan aanvullen. Op school werken leerlingen samen, iedere keer in andere groepssamenstellingen. Door samen te werken leren leerlingen van elkaar en leren ze te reflecteren op zichzelf en op anderen. Op die manier wordt geleerd dat ze verantwoordelijkheid dragen voor hun eigen leren en dat ze verantwoording moeten afleggen over hun keuzes en hun werk. Omgaan met vrijheid en daar verantwoordelijkheid voor durven nemen. Verbinden en vertrouwen. Dat zijn kernwaarden waarmee onze leerlingen worden grootgebracht in het dalton onderwijs.'</p>
--	--

Op onze school spelen de medezeggenschapsraad (MR) en ouderraad (OR) een belangrijke rol. Daarnaast wordt iedere groep vertegenwoordigd door één of meer groepsouders. De groepsouder is het eerste aanspreekpunt van de leerkracht bij het organiseren van activiteiten, het organiseren van ouderhulp etc.

4. Algemene Daltonafspraken bij ons op school

Er gelden een aantal afspraken, die in de groepen 1 t/m 8 worden gehanteerd en een rode draad vormen door de school. Door het uitvoeren van deze regels waarborgen wij de doorgaande lijn in het uiten van de Daltonprincipes op OBS Groenehoek. Nieuwe leerkrachten worden op de hoogte gesteld van het bestaan van deze regels en afspraken. De Daltoncoördinator zorgt ervoor dat de collega's in de wekelijkse teaminfo een 'daltonregel van de week' terug kunnen lezen, zodat de regels ook regelmatig genoemd worden. Daarnaast bekijkt de daltonwerkgroep jaarlijks of de daltonafspraken zichtbaar worden uitgevoerd in de groepen en waar nog hulp of ondersteuning kan worden geboden. Hieronder een overzicht van de belangrijkste regels en afspraken:

- De leerlingen worden iedere ochtend bij de deur welkom geheten door de leerkracht. Na het geven van een hand en het begroeten met een 'goedemorgen' is het eerste contact gelegd en gaan de leerlingen aan hun tafel of op hun stoel in de kring zitten;

- De leerkracht heeft het whiteboard het dagprogramma gezet. Dit wordt visueel gemaakt door de pictogrammen (in de groepen 1 t/m 4). De leerlingen kennen de plaatjes en weten zo welk leergebied aan bod komt. Achter het pictogram staat de les vermeld. In de lagere groepen wordt in leesletters geschreven. Vanaf het moment dat de leerlingen de schrijffletters aangeboden krijgen, wordt ook op deze wijze op het bord geschreven;

Voorbeeld van een dagplanning op het whiteboard in een groep 7.

- Bij alle lessen en activiteiten wordt het doel door de leerkracht benoemd of getoond op het digitale schoolbord;
- Alle leerlingen werken met een weektaak of een dagtaak (indien nodig). In groep 1 t/m 4 start de weektaak op maandag en eindigt op vrijdag. In groepen 5 t/m 8 start de weektaak op donderdag en eindigt op woensdag;
- De dagen van de week hebben allemaal een eigen kleur waardoor ook leerlingen die nog niet kunnen lezen een visuele ondersteuning hebben. De dagkleuren worden ook bewust aangeleerd en zijn terug te vinden op de muur in onze lokalen. **Maandag – dinsdag – woensdag – donderdag – vrijdag**. De dagen in het weekend (zaterdag en zondag) worden weergegeven als 'witte dagen', omdat er op deze dag geen school is;
- Leerlingen zetten in de groepen 1 t/m 4 een schuine streep op de weektaak bij de start van een taak, en zetten een tweede schuine streep, zodat er een kruis ontstaat, wanneer de taak af is. In groep 5 t/m 8 plannen de leerlingen zelf de taken in door het vakje met de juiste dagkleur in te kleuren. Wanneer een taak af is, wordt het hokje ernaast ingekleurd (wederom met de kleur van de dag);
- Op de weektaak is ruimte voor 'eigen werk'. De leerlingen schrijven hier de taken die zij nog willen doen of wat zij nog (extra) willen leren. Ook kan hier aangepast werk worden genoteerd (pluswerkboek, bijwerkboek etc.);
- Bij het bekijken de weektaak kan de leerling zelf zien welk werk af is en welk werk nog gemaakt moet worden. De leerkracht houdt daarnaast ook een aftekenlijst bij, zodat beiden overzicht hebben over het gemaakte en nagekeken werk;

- De leerlingen gebruiken hun blokje, wanneer ze een vraag hebben. Het blokje correspondeert met het verkeerslicht aan de muur in het lokaal. Met dit verkeerslicht wordt de beschikbaarheid van de leerkracht weergegeven. Het vraagteken geeft aan dat de leerling een vraag heeft. Deze kan worden gesteld aan een medeleerling of de leerkracht (afhankelijk van de kleur van het verkeerslicht). De leerlingen kunnen het blokje op oranje leggen wanneer zij een vraag hebben waarbij een medeleerling kan helpen, op rood indien zij niet gestoord willen worden door anderen en op groen wanneer zij willen samenwerken. Het gebruik van het blokje stimuleert leerlingen om elkaar te helpen wanneer de leerkracht verlengde instructie geeft (uitgestelde aandacht), maar ook zelfstandigheid. Leerlingen gaan altijd door met hun werk, de leerkracht 'lust' door de klas om in te spelen op de vragen van de leerlingen. We leggen de leerlingen uit dat ze niet 'wachten' op hulp, maar altijd alvast verder gaan met werken;

- Medeleerlingen mogen elkaar helpen en vragen stellen. Dit gebeurt altijd met een fluisterstem. De leerkracht loopt vaste rondes (lussen) en begeleidt groepjes leerlingen (o.a. verlengde instructie);
- Wanneer het werk klaar is, kijken de leerlingen zelfstandig het werk na met een groen potlood (vanaf halverwege groep 4). Indien er meer dan vier fouten in het werk zitten en/of de leerling het nog niet begrijpt, gaat het schrift in de hulpbak. Deze bak staat achterin in de klas. Het doel van de hulpbak is dat de leerling zelf aan kan geven of hij hulp nodig heeft met het werk. Zo ligt de verantwoordelijkheid mede bij de leerling. De leerkracht weet zo waar extra hulp geboden kan worden;
- In alle groepen staat een keuzekast. De inhoud van de keuzekast is gekoppeld aan de leerstof van de jaargroep. Tevens zitten hier leermiddelen in die leerlingen kunnen gebruiken bij de leerstof (rekenmateriaal, taalkaartjes etc.). Zij pakken zelf deze hulpmiddelen als hier behoefte aan is;
- Iedere groep heeft een werkplek om meerdere leerlingen tegelijk verlengde instructie te geven of te helpen bij de verwerking van de opdrachten. Dit kan zijn d.m.v. een instructietafel of bestaand tafelgroepje waarin gewisseld wordt;

- In alle groepen hangt een huishoudelijk takenbord. Het huishoudelijk takenbord is ingericht door de leerkracht. Iedere leerling heeft een eigen foto-magneetje. Er hangen pictogrammen van taken op het bord. Achter de taken worden de foto's gehangen van de leerlingen die deze week verantwoordelijk zijn voor een taak. De taken variëren van het uitdelen van werkjes tot aan het water geven aan de plantjes. De leerling heeft iedere week een ander maatje en samen zijn zij verantwoordelijk voor een huishoudelijk taakje;

Samen werken en spelen met je maatje(s).

- Iedere leerling heeft een maatje. Dit verandert wekelijks. De maatjes zijn zichtbaar op het takenbord. Wij stimuleren samenwerking met iedereen uit de klas. In de groepen 1 t/m 6 regelt de leerkracht dit. In de groepen 7 en 8 kan de leerkracht de leerlingen soms ook zelf een maatje laten kiezen.
- Op het takenbord zijn ook de verschillende taakrollen zichtbaar waar wij in de klas gebruik van maken. Dit zijn:
  - Stiltekapitein: herinnert de leerlingen in het groepje/ de klas eraan dat we zacht praten in de klas en rustig doorwerken.
  - Tijdsbewaker: houdt de tijd in de gaten wanneer we van les moeten veranderen, of van onderwerp bij een klassenvergadering.
  - Materiaalbaas: zorgt ervoor dat alle materialen worden gepakt en dat alles weer netjes wordt opgeruimd;
- De leerkracht stimuleert het samenwerken en het leren met en van elkaar door coöperatieve werkvormen in te zetten. Hierdoor krijgen alle leerlingen de gelegenheid mee te doen en hun ideeën onder woorden te brengen. Zo werken wij tevens met werkvormen van 'Teach like a Champion' om de betrokkenheid van leerlingen tijdens de lessen te vergroten. Het opsteken van de vinger wordt hierdoor beperkt en het meedoen en reageren wordt vergoed bij alle leerlingen. Instructies worden zo interactiever en leerlingen zijn ook actiever betrokken bij de les. Door het geven van positieve feedback, door leerlingen elkaar te laten helpen en door te complimenteren groeit het zelfvertrouwen van leerlingen om antwoorden te durven geven;
- Voor het samenwerken gelden regels binnen de school; je overlegt eerst samen, je maakt samen afspraken, maar bovenal doe je dit met een fluisterstem en zorg je dat je anderen niet stoort;
- De werkplekken die de leerlingen mogen kiezen zijn divers. De leerlingen kunnen in en om het lokaal/op de gang werken.
- Evaluatie en reflectie spelen een belangrijke rol in ons onderwijs. We leren de leerlingen elkaar op een positieve manier feedback te geven. Ook worden er zowel door leerkrachten als door medeleerlingen complimenten uitgedeeld. Na afloop van een werkles, coöperatieve (kring)activiteit of dagdeel wordt er geëvalueerd. Medeleerlingen beoordelen elkaar (bijvoorbeeld bij het geven van een presentatie), gebruik makend van complimenten en opbouwende feedback;

- Iedere week staat er in de klas een ‘regel van de week’ centraal waar met de leerlingen over gesproken wordt, de nadruk op ligt en waar met de leerlingen op gereflecteerd wordt;
- De leerkracht zorgt ervoor dat er minimaal één persoonlijk leerdoel centraal. Daarnaast bepaalt de leerling wekelijks zelf ook één of meerdere persoonlijke leerdoelen en noteert dit op de weektaak. In de kleuterklassen doen de leerlingen dit door het plakken van een plaatje, vanaf halverwege groep 3 gaan de leerlingen hun eigen regel opschrijven. Uiteraard worden deze regels gebruikt voor evaluatie van de taak en reflectie op het leerproces;

5. Een dag in groep...

5.1 Een dag in groep 1-2

De leerkracht begroet de leerlingen iedere ochtend bij de deur. In de kring of aan tafel staan de stoelen met daarop de naam van ieder kind. De leerlingen wassen hun handen en gaan zitten op hun stoel. Ze gaan zitten, lezen eventueel een boekje of gaan spelen met wat er klaargezet is. Er wordt gestart met een openingsliedje, soms in het Nederlands, soms in het Engels. Een vast begin van de dag is het doornemen van het dagritme: wat gaan we vandaag doen? Het dagritme wordt zichtbaar gemaakt door dagritmekaarten. De eerste activiteit van de dag is vaak een kringactiviteit, maar er kan ook gestart worden met een opdracht of de spelwerkperiode. Een kringactiviteit kan bijvoorbeeld een taal- of rekenles zijn. De les start met het benoemen van het doel. Doelen hebben betrekking op het thema, de reken- of taalactiviteit, maar er zijn ook sociaal-emotionele en creatieve doelen. Er wordt gewerkt in grote én kleine kringen, waarin wordt gedifferentieerd naar niveau. Er wordt een duidelijke instructie gegeven door de leerkracht en er wordt samen ingeoeft.

Een kringactiviteit in de kleutergroep tijdens de nationale voorleesdagen.

Als de eerste activiteit is afgerond, wordt de knijper van het dagritme verplaatst naar de volgende activiteit. Zo wordt voor de leerlingen zichtbaar wat er volgt. Dit kan buitenspelen, een speelwerkperiode of gymmen zijn. In de kleuterklas werken wij met een weektaak. Op deze weektaak staan drie taakjes. De taakjes zijn aanpasbaar op het niveau van een leerling. Als een leerling meer uitdaging kan gebruiken, wordt het taakje uitdagender gemaakt. De leerkracht heeft dan andere verwachtingen dan bij een leerling die net op school is. Voor leerlingen in groep 1 zijn twee taken verplicht, voor groep 2 zijn dit drie taken.

Een kleuter hangt haar naamkaartje op het bord bij het pictogram van het taakje dat zij gaat doen.

Door het weektaakblad te gebruiken leren de leerlingen zelfverantwoordelijk te zijn. De weektaak is gekoppeld aan het keuzebord dat in de klas hangt. Iedere leerling heeft een eigen naamkaartje om op het keuzebord op te hangen. De plaatjes voor de verschillende onderwerpen van het weektaakblad zijn gelijk aan de plaatjes op het keuzebord. Diezelfde plaatjes zijn ook zichtbaar in de klas. Door deze visuele ondersteuning wordt het voor de leerling gemakkelijk om werk te kiezen en pakken, waardoor de zelfstandigheid gestimuleerd wordt. Leerlingen bekijken hun weektaakblad en kiezen vervolgens op het keuzebord waar ze hun kaartje op hangen. Naast de taken van de weektaak is er ook voldoende ruimte voor het vrij spelen in de kleutergroep. Dit noemen we 'vrij kiezen'. Leerlingen kunnen zelf op hun weektaak kijken welk taakje ze nog moeten doen op het planbord of er nog plek is bij dat werkje en daarna zelfstandig het benodigde materiaal pakken. Na het maken van hun keuze mogen de leerlingen gelijk aan het werk. In de klassen is het duidelijk voor de leerlingen waar de materialen voor de taken te vinden zijn en waar ze hun stoelen kunnen opruimen wanneer die niet nodig zijn. De werkplekken en hoeken zijn duidelijk en een leerling kan zelfstandig aan het werk. Wanneer een leerling vrij gaat kiezen mogen ze ook dit materiaal zelfstandig pakken, na afloop wordt dit ook weer netjes opgeruimd.

In de kleutergroepen werken we met handelingswijzers, waarop de leerlingen kunnen zien hoe ze hun weektaak in moeten vullen of hoe ze bijvoorbeeld het toilet gebruiken. Er zijn meerdere handelingswijzers.

Verantwoordelijkheid van de leerlingen is terug te zien in de taakrollen die we hanteren. Zo werken we met een stiltekapitein. De afspraken rond deze taak zijn door de hele school hetzelfde. In de kleutergroepen is er een extra taakje: een tweetal leerlingen is verantwoordelijk voor het laten horen van de belletjes en de sambabal. Zodra de belletjes te horen zijn, weten leerlingen dat het bijna tijd is om op te ruimen en beginnen zij met afronden. Bij de sambabal is het tijd is om te gaan opruimen.

In de kleutergroepen wordt heel veel samengewerkt. Dit wordt op verschillende manieren gestimuleerd. Leren samenwerken is een belangrijke ontwikkeling voor de leerlingen en het is onze taak om hen deze vaardigheid goed aan te leren. Doordat kleuters van verschillende leeftijden in onze groepen 1-2 samen in een klas geplaatst zijn, zijn er al veel verschillen zichtbaar. Dit biedt veel mogelijkheden om samen te werken, elkaar te helpen en van elkaar te leren. Zo zien wij in de praktijk dat een 'oudste' kleuter het vaak prachtig vindt om een leerling van net 4 te ondersteunen in de eerste schoolweken: uitleggen hoe alles werkt, helpen met jas dichtritsen en ga zo maar door.

Kleuters samen aan het werk aan een weektaakwerkje.

Naast dat samenwerken plaatsvindt op initiatief van de leerlingen zelf, stimuleert de leerkracht het samenwerken door de inzet van coöperatieve werkvormen. De leerkracht kan daarbij keuzes maken in welke leerlingen met elkaar samenwerken, om de leerlingen met en van elkaar te leren. Ook zijn er momenten waarin leerlingen zelf mogen kiezen met wie zij samenwerken. Daarnaast kan er soms ook worden aangegeven dat de leerling samen mag werken met hun 'maatje van de week'. Uiteraard leren wij de leerlingen hoe zij op een goede manier kunnen samenwerken met anderen. Hiervoor gelden regels en afspraken binnen de school zoals: je overlegt eerst samen, je maakt samen goede afspraken, je gebruikt een fluisterstem en je zorgt ervoor dat je andere leerlingen niet stoort. De leerkracht zet tijdens het werken een time-timer aan, zodat het voor de leerlingen duidelijk is hoelang de werktijd is.

Weektaakwerk in de kleutergroep is veelal zelfcorrigerend, zodat leerlingen hier zelfstandig mee aan het werk kunnen en zichzelf kunnen verbeteren. De leerkracht gebruikt de speelwerkperiode om (kleine groepjes) leerlingen te begeleiden tijdens het werken, of extra instructie te geven. De rol van de leerkracht wisselt in aanvang groep 1 tot eind groep 2 sterk. De leerlingen die in groep 1 instromen, hebben vaak meer ondersteuning en begeleiding nodig in het ontwikkelen van vaardigheden en taakgerichtheid. Ieder kind heeft een eigen bakje, waar de weektaak wordt ingeleverd en werkjes van de week kunnen worden bewaard.

5.2 Een dag in groep 3

De leerkracht begroet de leerlingen iedere ochtend bij de deur. Door middel van een hand wordt iedereen gezien en is het eerste contact een feit. De leerlingen gaan aan hun tafel zitten en de eerste les gaat van start. De leerkracht heeft op de rechterkant van het whiteboard het dagprogramma gezet. Dit wordt visueel gemaakt door de pictogrammen van Leendert-Jan Vis. De leerlingen kennen de plaatjes en weten zo welk leergebied aan bod komt. Er achter staat in blokletters de les vermeld. Het lesprogramma wordt in schrijffletters geschreven op het moment dat de leerlingen ook de schrijffletters aanleren.

Iedere maandag wordt de nieuwe weektaak uitgedeeld. In groep 3 spreken we niet van plannen, maar van kiezen. De leerlingen kiezen een opdracht op de weektaak d.m.v. dagkleuren. De dagkleuren zijn binnen de hele school hetzelfde en zijn visueel gemaakt aan de muur. De leerlingen zetten een schuine streep als ze beginnen aan een werkje en maken een kruis als het werk af is. De leerlingen kiezen het werk dat ze gaan doen. Er zijn vanzelfsprekend verschillen tussen leerlingen. Dit is zichtbaar doordat de plusklasleerlingen andere opdrachten op de weektaak hebben en hun werkbladen worden aangepast naar het niveau van de leerling. De leerkracht houdt een aftekenlijst in de klassenmap bij met welk werk door de leerlingen is gemaakt en/of nagekeken. Tussendoor (meestal op woensdag) bekijkt de leerkracht het tot dan toe gemaakte werk en gaat met de leerlingen in gesprek over de taken die zij nog moeten doen. Het werk op de weektaak bestaat voornamelijk uit eerder aangeboden lesstof die in andere vorm herhaald wordt. Deze opdrachten bestaan niet alleen uit werkbladen maar ook samenwerkingsopdrachten en spellen. Leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor hun eigen werk en hun eigen planning. Aan het einde van de week leveren de leerlingen de weektaak in. Indien een weektaak regelmatig niet af is, volgt er een gesprek tussen leerkracht en leerling.

De leerling mag soms zijn werkplek kiezen, tijdens instructies zit iedereen op zijn eigen plaats. Daarnaast hebben leerlingen de keuze om op de gang te werken. Op de gang hangen afsprakenbordjes hoe je je er dient te gedragen. Daarnaast krijgen leerlingen soms extra instructie aan de instructietafel. De kinderen evalueren en reflecteren op het doel dat we met de hele groep nastreven, bijv. Ik gebruik mijn fluisterstem. Daarnaast laten ze d.m.v. een smiley na het werkje zien hoe het werkje gegaan is. De zelfstandigheid van leerlingen zien we terug in het zelf pakken van de benodigde materialen en ook bij het inleveren en soms zelf nakijken van het werk.

Binnen de groep is er ook het huishoudelijk takenbord. De leerlingen hebben soms een taak in de klas. Dit kan zijn: de vloer vegen, ophalen, uitdelen, etc. De foto's van de leerlingen hangen achter de taken. Zij voeren dit iedere week met een ander maatje uit. Ook staan ze met dit maatje in de rij. Om de leerlingen goed met elkaar kennis te laten maken, wisselen deze maatjes wekelijks. De instructies worden door het merendeel van de leerlingen gevolgd. De leerlingen die de zonlijn vormen binnen Veilig Leren Lezen volgen een deel van de instructie. Voor de instructies wordt het directe instructiemodel gebruikt. De lesdoelen worden aan het begin van de les benoemd en aan het einde geëvalueerd. Dit wordt door middel van vragen bij de leerlingen gecheckt. De leerlingen van groep 3 hebben een verschillend niveau in denken. De leerkrachten passen hun vraagstelling aan op de leerlingen. Wij stellen hoge eisen aan iedere leerling, leerlingen leren ook moeilijke dingen te doen wanneer de leerkracht er vertrouwen in heeft dat een leerling dit aankan. Leerlingen ontvangen zo complimenten, maken succeservaringen mee; ook als dit door verlengde instructie en extra begeleiding bereikt wordt. Het zelfvertrouwen van de leerlingen groeit hiermee. Gedurende de gehele week ontvangen leerlingen positieve feedback van de leerkrachten. Dit kan zijn door complimenten in de groep, door krullen, door

Doel behaald: alle letters geleerd in groep 3.

stickers bij hun werk. Wekelijks ontvangen zij ook feedback op de gemaakte weektaak. Bij sommige lees- of rekenlessen kijken de leerlingen hun werk zelf na.

Coöperatieve werkvormen worden ingezet om het samenwerken te bevorderen evenals leerstof eigen te maken en om te leren evalueren. Wij hechten waarde aan een rustige en opgeruimde werkomgeving. Posters en materialen van methodes worden aantrekkelijk en zichtbaar in de klas opgehangen en vooral regelmatig verwisseld om ervoor te zorgen dat zij de leerlingen blijven prikkelen. Rust en ruimte bieden ook structuur en veiligheid aan leerlingen. Er is voldoende aan extra lesmateriaal in de groep aanwezig. Ook richten wij het lokaal regelmatig in aan de hand van een bepaald thema. In onze groepen 3 wordt ongeveer 10% van de lestijd benut aan Engels onderwijs. We werken in thema's en verwerken Engels tijdens bijvoorbeeld de kring, de gymles en muziekles. De leerlingen komen hierdoor op jonge leeftijd in aanraking met het Engels en zullen de taal sneller oppikken. Daarnaast verdwijnt ook de angst om een andere taal te spreken.

Belangrijk om te vermelden is, dat de basisvakken (lezen, taal en rekenen, de belangrijkste vakken binnen de schooldag) altijd in het Nederlands worden aangeboden.

5.3 Een dag in groep 4

Op maandagochtend wordt de weektaak besproken en uitgelegd. Er wordt verteld waarmee rekening gehouden moet worden qua tijd en weekindeling en de opdrachten van de weektaak worden verduidelijkt met een korte instructie. De leerlingen denken na over welke taak ze wanneer gaan maken, met wie en hoeveel tijd zij hiervoor nodig denken te hebben. De leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor het plannen, bijhouden en afkruisen van het werk. De leerlingen maken voor zichzelf een overzicht van welk werk zij wanneer gaan doen. De leerkracht heeft hierin zeker begin groep 4 een begeleidende taak. De leerkracht bekijkt wel hoe de leerling functioneert op gebied van plannen. Heeft de leerling bijvoorbeeld al een aantal weken moeite om de weektaak af te krijgen? Dan kan de leerkracht ondersteunen en soms sturen bij het plannen. Gebruikte vragen zijn dan: Wat is bijvoorbeeld verstandig om eerst te maken? Wat kun je beter bewaren voor later in de week? Zo krijgen leerlingen ook meer besef van taakoverzicht. De leerkracht van groep 4 houdt een aftekenlijst in de klassenmap bij met welk werk door de leerlingen is gemaakt en/of nagekeken. Tussendoor (meestal op woensdag) bekijkt de leerkracht het tot dan toe gemaakte werk en gaat met de leerlingen in gesprek over de taken die zij nog moeten doen. Dit geldt vooral voor de leerlingen die meer moeite hebben met het plannen van hun werk. In dit gesprek wordt mondelinge feedback gegeven.

De weektaak inplannen en afkruisen in groep 4.

Leerlingen kunnen in groep 4 gericht werken aan leerdoelen op eigen niveau. Vooral bij het vak rekenen is voor de leerlingen goed zichtbaar welke doelen voor hen klaarstaan in het werkpakket. Soms wordt de weektaak ook aangepast voor een leerling. Bijvoorbeeld bij leerlingen die naar de Plusklas gaan. Leerlingen die moeite hebben met het plannen van het werk (vaak leerlingen met zorg op gebied van concentratie of taakaanpak bijvoorbeeld) wordt vaak een dagtaak of dagplanning op de weektaak aangeboden. Verschillen tussen leerlingen zijn vooral te zien in de werktijd. Iedereen werkt op zijn

eigen tempo aan zijn eigen geplande werk. Ook krijgen sommige leerlingen bijvoorbeeld meer leestijd of

meer werktijd om taken af te krijgen. Denk ook aan Plusklasleerlingen die meer werk (werk uit plusklas) of verrijkend werk in kortere tijd maken. De weektaak van die leerling wordt aangepast.

In groep 4 worden de instructies van methodes gegeven volgens de handleiding van de methode. Er wordt intensief gebruik gemaakt van de ondersteuning op het digibord. Wij proberen zo veel mogelijk te werken met instructies op drie niveaus. Iedere les wordt het leerdoel benoemd, voorgelezen door een leerling en zichtbaar gepresenteerd op het digitale schoolbord. Daarnaast starten wij een les door het even terugblikken op wat er eerder is geleerd. Leerlingen leren eerder aangeleerde strategieën toepassen om op een hoger niveau te leren werken. Daarnaast hangen er doelenposters (van rekenen, spelling en taal) zichtbaar op de deur bij het lokaal, waar per blok of thema zichtbaar is aan welke doelen op dat moment gewerkt wordt. Wij proberen leerlingen zo veel mogelijk eigen leerdoelen te laten opstellen en hieraan te werken. In gesprekken met leerlingen wordt duidelijk wat kinderen willen leren, welke hulp zij nodig hebben etc. De leerkrachten maken veel gebruik van modellen om denkstappen te verwoorden en zo de leerlingen deze denkstappen aan te leren en ook toe te passen tijdens het aanpakken van een taak. Leerlingen leggen dit om de beurt aan klasgenoten uit. Ook worden leerlingen gestimuleerd om een aanpak te kiezen die zij prettig vinden en zich eigen willen maken. In groep 4 geven leerlingen tijdens zelfstandige verwerking aan wanneer zij moeite hebben met bepaalde leerstofonderdelen. De leerkracht geeft deze leerling (of een subgroep) dan extra instructie op dit onderdeel.

Na de instructie gaan de leerlingen aan het werk, we maken gebruik van hulpmaterialen zoals het verkeerslicht, het blokje en zelfstandig werkplekken. Wij leren leerlingen ook aan niet te wachten op de leerkracht bij een vraag, maar alvast verder te gaan met een onderdeel dat zij wel aan kunnen pakken. Ook hulpvragen aan medeleerlingen wordt hiervoor ingezet. Leerlingen worden beloond voor hun werk met stickers en krullen bij het nakijken, positieve feedback en een beloningssysteem voor de groep. In groep 4 wordt ook een aanloop gemaakt naar het zelf nakijken van het werk.

Het rekenwerk wordt automatisch nagekeken door de tablet – groene krul.

Leerlingen hebben hierdoor het gevoel dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor het werk. Het zelf nakijken van het werk wordt de leerlingen eerst aangeleerd door gezamenlijk na te kijken, met behulp van het digibord. De overgang naar zelf nakijken a.d.h.v. de antwoordboeken wordt opgebouwd. Echter houdt de leerkracht in groep 4 ook bij wat de leerling maakt en doet. Dagelijks wordt het spellingdictee bijvoorbeeld gezamenlijk nagekeken. Bij rekenen kijkt de tablet via het programma Snappet een opdracht meteen na zodat de leerling deze zelf kan verbeteren. Bij de methodes van taal en spelling zijn er antwoordboeken in de klas aanwezig zodat de leerlingen zelf kunnen nakijken wanneer dit wordt aangegeven.

In iedere klas hangt een klein whiteboard waar de leerlingen kunnen aangeven als zij op de gang werken. Begin groep 4 schrijft de leerkracht wekelijks vier namen op die deze week op de gang mogen werken, zodat iedere leerling dit leert en hier de kans voor krijgt. Later in het jaar wordt dit meer losgelaten. Leerlingen mogen dan zelf hun pasfoto ophangen op het bordje 'werken op de gang' wanneer zij hier gaan werken. Bij de werkplekken op de gang hangt een handelingswijzer met 'hoe werken wij zelfstandig op de gang?' De leerkracht houdt hier vanzelfsprekend wel toezicht op. Wij hechten waarde aan een rustige en opgeruimde werkomgeving. In groep 4 hebben de leerlingen het eerste (minimale) huiswerk. De leerlingen krijgen per

thema van taal een lijst met nieuwe woorden (woordenschat) mee naar huis om te oefenen. Daarnaast bereiden de leerlingen in groep 4 thuis één keer per jaar een boekpresentatie voor. Naast deze twee items vinden wij het belangrijk leerlingen bewust te maken van het feit dat het leren vooral op school plaatsvindt. Alles wat zij in de klas leren is terug te vinden op toets momenten en op het rapport. Met betrekking tot beoordelingen proberen wij in reflecteren en evalueren de leerlingen elkaar te laten beoordelen. Ook geeft de leerkracht gedurende de dag mondelinge feedback naar alle leerlingen over de taakgerichtheid, netheid van het werk, aanpak van taken e.d. Leerlingen moeten ook altijd eigen werk controleren voordat ze het inleveren. Soms bespreken ze dat eerst in tweetallen of in groepjes. Daarnaast is het belangrijk dat leerlingen leren omgaan met verschillen en respect hebben voor elkaar.

5.4 Een dag in groep 5

De weektaak in de bovenbouwgroepen start op donderdag en eindigt op woensdag de week erna. De leerlingen plannen met behulp van de leerkracht hun taken op donderdagochtend. De hulp van de leerkracht bij het plannen wordt gedurende het jaar kleiner, leerlingen krijgen hier meer vaardigheid in. Op de weektaak staan taken die leerlingen zelfstandig kunnen maken, taken die bestaan uit verwerking van de les en klaartaken. Naast deze taken zijn er in de groepen instructielessen en coöperatieve werkvormen. Er is keuze en variatie binnen de opdrachten. Leerlingen die naar de plusklas of ontdekclub gaan, plannen hun extra werk zelf in. Op de weektaak is daar ruimte voor gemaakt. Leerlingen die meer aankunnen krijgen extra werk, ook dit staat op de weektaak of kan door de leerlingen zelf op de weektaak ingevuld worden. De weektaak is een werkdocument voor de leerling zelf. De leerkracht houdt overzicht en stuurt bij en geeft mondeling/schriftelijk feedback tussendoor en aan het eind van de week. Er is een aftekenlijst waarop de leerkracht bijhoudt wat de leerlingen af hebben.

In de klas zijn afspraken waar leerlingen het gemaakte werk kunnen inleveren. Tijdens de instructiemomenten werken de leerlingen in het lokaal, bij het zelfstandig werken kunnen leerlingen ervoor kiezen op een andere plek in de klas of in de gang te werken (dit geven ze aan door hun naam op het bord bij de deur te schrijven). Bij de instructie wordt het lesdoel besproken (of getoond op het digibord). Over het algemeen doen alle leerlingen mee met de start van de instructie. Leerlingen die dan zelfstandig verder kunnen gaan dit zelfstandig doen. Er wordt dus door sommige leerlingen zelfstandig gewerkt. Bij rekenen gaan de betere rekenaars eerder starten met de zelfstandige verwerking. Voor de leerlingen die na de basisinstructie meer uitleg nodig hebben wordt verlengde instructie gegeven aan de instructietafel. Leerlingen die meer uitdaging nodig hebben werken uit plusboeken.

Tijdens het zelfstandig werken hebben de leerlingen een blokje op hun tafel. Willen ze niet gestoord worden, ligt de rode kant boven. Hebben ze een vraag, ligt de gele kant boven. De kleur van het blokje bepaalt niet of er wel of niet gesproken mag worden. In principe werk je óf zelfstandig en dus stil óf samen en gebruik je (indien nodig) je fluisterstem. Het vraagteken maakt voor de leerkracht zichtbaar wie er een vraag heeft aan de leerkracht. Door vaste rondes te lopen speelt de leerkracht in op deze vragen. De leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor hoe zij hun tijd indelen of krijgen een gerichte opdracht van de leerkracht. Leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor het pakken, klaarleggen en opruimen van materialen, door gebruik te maken van uitdelers/ophalers of het zelf te pakken en op te opruimen. Bij ieder vakgebied zijn er verschillende verwerkingsmaterialen beschikbaar die de leerlingen uit de keuzekast kunnen pakken. Aan het einde van de dag wordt een les of de dag geëvalueerd. Dit kan gaan over wat er geleerd is

Blokje op tafel tijdens het zelfstandig werken.

die dag, maar ook over hoe het ging. Dit laatste gebeurt bijvoorbeeld door tips en tops te geven (aan een leerling, meerdere leerlingen, de klas of de leerkracht).

5.5 Een dag in groep 6

De leerkracht helpt de leerlingen met het plannen van de weektaak op donderdagochtend. Er wordt de leerlingen gewezen op de tijd die beschikbaar is evenals hoe lang je over bepaalde opdrachten mag doen. Deze tijd staat in de handleiding of is vastgesteld. De zelfstandig werktijd wordt per dag ook op het bord genoteerd. Voor sommige leerlingen staat er minder, meer of extra werk op de weektaak vanwege verschil in tempo of andere afspraken. De leerlingen hebben keuzevrijheid in waar ze werken. Dit kan met maximaal vier leerlingen op de gang. De deur blijft open, zodat de leerkracht toezicht heeft op deze leerlingen. Leerlingen mogen echter wel de deur dichtdoen op het moment zij 'last' hebben van geluiden van de gang. Eigen verantwoordelijkheid ligt bij de leerlingen dat er wel gewerkt wordt op de gang. In de klas staat een whiteboard waar de leerlingen hun naam opschrijven wanneer zij op de gang gaan werken. Hier staan de getallen 1 t/m 4, zodat de leerlingen weten dat er niet meer dan vier leerlingen op de gang mogen werken. Zo zien de leerlingen direct of er nog vrije plekken zijn op de gang. Ook zijn de gedragsregels op de muur zichtbaar. In het lokaal zelf zijn er een aantal stiltewerkplekken. Er zijn afspraken met de leerlingen gemaakt over wie en wanneer hier gebruik van mag maken.

In groep 6 wordt de tablet ook veelvuldig ingezet tijdens het zelfstandig werken. In Snappet worden door de leerkrachten opdrachten klaargezet waar de leerlingen zelfstandig aan kunnen werken. Dit zijn naast de methodelessen van rekenen ook vaak extra oefeningen op het gebied van spelling, taal, begrijpend en technisch lezen. Ook zet de leerkracht doelen op maat klaar in het werkpakket van de leerlingen, zodat eenieder op zijn eigen niveau kan oefenen aan leerdoelen. De leerlingen kunnen deze opdrachten meestal doen zonder instructie van de leerkracht en hebben tevens inzicht in hun eigen ontwikkeling.

Samenwerken kan op meerdere manieren. Je kunt samen leren (vragen aan elkaar stellen als je die hebt, de ander helpen) of samenwerken (samen aan dezelfde leerstof in hetzelfde tempo, samen tot hetzelfde doel komen, samen een eindproduct maken). Dagelijks zijn er meerdere momenten van samenwerken. Dit is niet alleen tijdens het maken van een les, maar ook bij lessen als drama, techniek en handvaardigheid. Er wordt in tweetallen of groepjes samengewerkt. De samenstelling van tweetallen gebeurt wisselend. Of door middel van eigen keuze, of door leerkracht, of door loten. Zo werken de leerlingen niet steeds met een 'vast vriendje' samen, maar leren zij met iedereen samenwerken. Tijdens en na het samenwerken geven leerlingen elkaar feedback of mogen zij elkaars werk beoordelen. De feedback kan op verschillende manieren vorm gegeven worden. Dit gebeurt met tips en tops, met gerichte vragen of met beoordelingsformulieren uit de methodes. De leerkracht houdt de samenwerking goed in de gaten en begeleidt het proces. Ook stuurt de leerkracht bij waar nodig. De leerkracht is tijdens het samenwerken altijd in het lokaal aanwezig om de leerlingen bij te staan of te genieten van de mooie gesprekken en processen die er ontstaan.

Bij de instructies wordt gewerkt met de stappen van het directe instructiemodel. Het doel van de les wordt aan het begin verteld, maar ook het 'waarom' wordt verteld. Na de algemene instructie, gaat de instructie onafhankelijke (plus) en instructie gevoelige (basis)groep aan de slag met het werk. Leerkracht doet nog een begeleidde in-oefening, leerlingen uit de instructie gevoelige groep kunnen deze instructie nog volgen. Daarna gaat de leerkracht verder met de instructie afhankelijke groep (verlengde instructie). Bij de lesinstructie is de leerkracht zo veel mogelijk aan het 'modellen'. Na het 'modellen' doet de leerkracht een aantal opdrachten

samen met de leerlingen. Hierbij stelt de leerkracht WH-vragen om te kijken of de leerling het begrepen heeft. Wanneer leerlingen met eigen inbreng komen over aangeboden leerstof, wordt dit beloond doordat zij dit mogen delen/presenteren aan de klas.

Boven het bord hangen de categorieën van spelling. Bij de instructie en het maken van dictees, wordt terug gekoppeld naar deze categorieën. Verder hangt er een poster in de klas met de regels van werkwoordspelling. De keuzekast is ingericht met materialen die gekoppeld zijn aan de leerstof. Leerlingen maken zelf collages over een bepaald onderwerp (taal, zaakvakken, spelling) en deze zijn zichtbaar in de klas. De leerlingen schrijven een eigen rapport, waarop ze zelf reflecteren op afgelopen periode. De leerkracht gaat uit van het positieve van elke leerling. De leerkracht benoemt met name het positieve van de leerling, op het gebied van gedrag als werk. Samen met de leerling bekijkt en bespreekt de leerkracht af en toe het werk. Samen wordt dan gekeken hoe het werk is gemaakt en naar de resultaten. Dit kan ook een gesprek zijn ten behoeve van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Samen stel je nieuwe doelen op waar de leerling op gaat letten. Deze kindgesprekken worden zoveel mogelijk ingezet.

5.6 Een dag in groep 7

Iedere donderdag ontvangen hun leerlingen van groep 7 de nieuwe weektaak. Zij gaan zelf aan de slag met plannen van de taken. De leerkracht helpt de leerlingen die nog moeite hebben met plannen door samen met hen de planning van de week te bekijken en hen op weg te helpen door het stellen van kritische vragen. Op de weektaak is ruimte voor eigen inbreng van de leerlingen. Hier schrijven de leerlingen zelf op welk werk zij moeten maken naast het klassenwerk. Denk aan een leerling die werkt op niveau van een ander leerjaar, de leerlingen van de plusklas- of ontdekclub, leerlingen die verrijking hebben of uit een plusboek werken of bijvoorbeeld een leerling die werkt met de RT-juf.

Weektaak plannen, afkruisen en eigen werk invullen.

Leerlingen die dit eigen werk invullen overleggen met de leerkracht wel werk zij dan van de reguliere weektaak weglaten om aan dit extra werk toe te komen. Er wordt dus in de basis wat gecompact, om tijd in te ruimen voor werk op niveau. Begin groep 7 begeleidt de leerkracht de leerlingen hier stap voor stap in, we merken dat de leerlingen gedurende het schooljaar vordert hier al heel goed zelfstandig keuzes in kunnen maken. Naast dit werk staan er ook onderzoeksopdrachten, extra werkjes en keuzewerk (gekoppeld aan de lesstof) op de weektaak. Tijdens het zelfstandig werken kiezen de leerlingen zelf waar zij aan gaan werken. De regel is wel dat de weektaak op woensdag af moet zijn.

Er mogen tijdens het werken maximaal vier leerlingen op de gang werken. De deur blijft open, zodat de leerkracht nog toezicht heeft op deze leerlingen. In groep 7 mogen de leerlingen soms ook in de aula werken, altijd wel even in overleg met hun leerkracht. Leerlingen die bijvoorbeeld verrijkingswerk doen op eigen niveau vinden het soms prettig om daar te werken, zodat ze geen 'last' hebben van de instructie die in hun eigen klas gegeven wordt. Ook in de aula geldt dat de leerlingen werken met een fluisterstem. Ook in het lokaal zijn verschillende zelfstandig werkplekken gecreëerd. Tijdens het zelfstandig werken kunnen de tafelgroepjes ook dienen als 'flexplekken', zodat leerlingen die in een groepje samenwerken bijvoorbeeld even bij elkaar kunnen gaan zitten om te overleggen. Wanneer een leerling zelf aangeeft behoefte te hebben aan een andere plek (bijvoorbeeld i.v.m. gehoor of zicht), mag de leerling hier zonder vragen gaan zitten. De

leerlingen van groep 7 zijn mede-verantwoordelijk voor hun lesomgeving. Dit is zichtbaar door de taken op het takenbord. Iedere week heeft een tweetal uit de klas een andere huishoudelijke taak. De leerling kijkt zelf op het bord welke taak die week moet worden uitgevoerd en overlegt met zijn/haar maatje hoe en wanneer zij de taak goed gaan uitvoeren.

In de groepen 7 wordt naast het werken uit werkboeken voor taal en spelling het rekenonderwijs vormgegeven op de tablet. Daarnaast wordt de tablet ook veelvuldig en divers ingezet tijdens het zelfstandig werken. Zo zet de leerkracht bijvoorbeeld doelen op maat klaar in het werkpakket van de leerlingen, zodat eenieder op zijn eigen niveau kan oefenen aan leerdoelen. De leerlingen kunnen deze opdrachten meestal doen zonder instructie van de leerkracht en hebben tevens inzicht in hun eigen ontwikkeling. Naast dat er zelfstandig gewerkt wordt, wordt er ook heel veel samengewerkt. Samen leren, samen werken en samenwerken wisselen elkaar

Leerlingen presenteren de uitwerking van hun onderzoeksvraag aan elkaar (hier d.m.v. een 'lapbook').

af. Ook worden er meerdere malen per week coöperatieve werkvormen ingezet en werken leerlingen in tweetallen of groepjes aan onderzoeksopdrachten. Ook het samen problemen oplossen, elkaar helpen en elkaar beoordelen en van feedback voorzien krijgt in de groepen 7 een steeds belangrijkere rol. De feedback kan op verschillende manieren vorm gegeven worden. Leerlingen presenteren met regelmaat het gemaakte werk aan elkaar. Feedback geven gebeurt met tips en tops, met gerichte vragen of met beoordelingsformulieren uit de methodes. Ook mogen leerlingen elkaars werk soms nakijken bijvoorbeeld. Werk dat door de leerlingen wordt nagekeken wordt altijd nog wel 'gecheckt' door de leerkracht.

Instructies zijn zo veel mogelijk interactief, door het inzetten van werkvormen van 'Teach Like a Champion'. Leerlingen steken bijvoorbeeld minimaal hun vinger op, maar werken met wisbordjes om een antwoord te noteren. De leerkracht stelt vragen aan de hand van beurtstokjes om de betrokkenheid te vergroten. Bij de instructies wordt gewerkt met de stappen van het directe instructiemodel. Het doel van de les wordt aan het begin verteld, maar ook het 'waarom' wordt verteld. Na de algemene instructie, gaat de instructie onafhankelijke (plus) en instructie gevoelige (basis)groep aan de slag met het werk. Leerkracht doet nog een begeleide in-oefening, leerlingen uit de instructie gevoelige groep kunnen deze instructie nog volgen. Daarna gaat de leerkracht verder met de instructie afhankelijke groep (verlengde instructie). Bij de lesinstructie is de leerkracht zo veel mogelijk aan het 'modellen'. De instructietafel neemt een belangrijke plek in in groep 7. Hier krijgen leerlingen verlengde instructie, maar de tafel wordt op overige delen van de dag ook ingezet om leerling elkaar te laten helpen. Een multifunctionele werkplek dus.

De leerlingen stellen aan het begin van de week doelen op, waar zij aan willen werken. Dit kunnen doelen gericht op het werk zijn, maar bijvoorbeeld ook gedragsdoelen. Aan het einde van de week evalueren de

leerlingen, op de achterzijde van de weektaak, hoe het werken aan dit doel is verlopen. Ook in de methodes wordt regelmatig geëvalueerd (terugblikken op de les) en/of gereflecteerd (wat heb ik geleerd, hoe heb ik het aangepakt, wat ga ik volgende keer anders doen etc.). Leerlingen mogen ook aangeven aan de meester of juf waar zij nog ondersteuning bij nodig hebben. De leerkracht voert regelmatig kindgesprekken om in te gaan op de doelen die de leerling wil behalen. We gaan uit van het positieve en proberen in kleine stapjes de leerling zijn/haar doel te laten bereiken. Succeservraingen zijn hierin heel belangrijk.

5.7 Een dag in groep 8

In groep 8 wordt de zelfstandige houding van de leerlingen nog groter en bereiden wij ons langzaam voor op de overstap naar het voortgezet onderwijs. Leerlingen plannen zelf hun werk in en werken gedurende de week aan hun geplande werk. Leerlingen die dit lastig vinden worden ondersteund door de leerkracht. De nieuwe weektaak wordt op het bord getoond en uitgelegd. Leerkracht geeft tips voor het plannen en gebruikt samen met de leerlingen de ontwikkelde kijkwijzer. Ook leren de leerlingen van de groepen 8 hun agenda gebruiken om zo veel mogelijk zelfstandigheid te bevorderen. In groep 7 is hier al een start mee gemaakt (door het plannen van huiswerk in de agenda). Op de weektaak staat voldoende werk voor de leerlingen in groepsverband. Daarnaast is er ruimte voor eigen inbreng van de leerling, en is er aandacht voor keuze en variatie van het werk in niveau, tempo, extra opdrachten en plusopdrachten. De leerlingen maken hier zelf keuzes in, uiteraard onder toezicht van de leerkracht. In groep 8 kijken de leerlingen hun eigen werk na. De leerlingen maken zelf keuzes in wat zij willen (en moeten) doen in zelfstandig werktijd. Het nagekeken werk leveren zij op de juiste plek in. Indien de leerling na het nakijken ontdekt dat er veel foutjes in het werk zaten, of dat de leerling graag nog extra uitleg zou willen, wordt het schrift in de hulpbak gelegd. De leerkracht bekijkt welke moeilijkheden er nog in het werk zitten en bespreekt dit na met de leerlingen.

Leerlingen van groep 8 oefenen met het plannen in hun agenda.

De leerlingen werken tijdens het zelfstandig werken aan hun eigen doelen en taken. Leerlingen mogen ook vooruit werken in de lesstof, indien zij denken verder te kunnen. De leerkracht bekijkt tussentijds het werk en geeft een terugkoppeling aan de leerlingen. Er worden ook veel kindgesprekken gevoerd om de leerlingen op weg te helpen en hen te helpen ontwikkelen. De kindgesprekken worden vaak vormgegeven aan de hand van de doelen die de leerlingen zichzelf hebben gesteld op de achterzijde van de weektaak. Aan het eind van de week worden deze doelen ook door de leerling zelf geëvalueerd. Leerlingen die in de klas een goede en zelfstandige werkhouding laten zien, mogen buiten de klas werken. Dit gebeurt in de gang of aula. Afspraken hiervoor zijn in de klassen gemaakt. Afhankelijk van de groep, mogen de leerlingen altijd samenwerken. In sommige groepen gebeurt dit alleen na de pauze in verband met de zelfstandigheid en de werkrust. Leerlingen leren in allerlei vormen samen te werken, in de gang of de aula of in de klas. Van de leerlingen wordt verwacht dat het samenwerken rustig verloopt en dat er waar mogelijk gewerkt wordt met een fluisterstem. De leerlingen in groep 8 bepalen zelf met wie ze samenwerken, al wordt er soms ook een groepje samengesteld door de leerkracht.

Leerdoelen afkruisen in het groepsoverzicht.

Instructies zijn zo veel mogelijk interactief, door het inzetten van werkvormen van 'Teach Like a Champion'. Leerlingen steken bijvoorbeeld minimaal hun vinger op, maar werken met wisbordjes om een antwoord te noteren. De leerkracht stelt vragen aan de hand van beurtstokjes om de betrokkenheid te vergroten. De les wordt altijd gestart met het benoemen van het lesdoel. Leerlingen in groep 8 maken op basis van dit lesdoel de keuze om mee te doen met de instructie, of zelfstandig aan de slag te gaan als zij het lesdoel al beheersen. De leerling weet dan zelf hoe om verder te werken. De leerkracht bewaakt de keuzes van de leerlingen en zal leerlingen soms vragen waarom zij een bepaalde keuze maken. Uiteraard geeft de leerkracht bij bepaalde lessen ook aan van welke leerlingen wordt verwacht dat zij de instructie volgen. De rol van de leerkracht is in groep 8 steeds meer gericht op het coachen van de

leerlingen. We passen onze begeleiding aan op leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De leerkracht geeft gedurende de dag zoveel mogelijk positieve feedback aan iedere leerling, maar waar nodig wordt ook gecorrigeerd op werkhouding en/of gedrag.

6. Parels binnen onze school

In het voorgaande hoofdstuk heeft u kunnen lezen hoe de daltonwijze in de groepen wordt uitgevoerd. OBS Groenehoek is trots op haar daltononderwijs, maar er zijn nog meer 'parels' binnen de school: aspecten die wij met trots uitdragen. Deze parels zijn er op gebied van ontwikkelingen (beleid), maar ook op ervaringen van collega's, de zogenoemde 'kippenvelmomenten'.

6.1 Ieder kind op eigen niveau (RT, Plusklas en ontdekclub)

We zijn er trots op dat we als school in staat zijn om te differentiëren in ons onderwijsaanbod. Wat heeft deze leerling nodig? In eerste instantie wordt er voornamelijk gedifferentieerd in de groep zelf, door de leerkracht. Er is ook een aanbod naast het onderwijsaanbod in de groep.

Binnen ieder vakgebied en in iedere klas wordt gewerkt op drie niveaus:

- *De instructie-onafhankelijke groep:* de groep leerlingen die het lesdoel al beheerst en met minimale instructie zelfstandig door mag werken met eigen (verrijkende) lesstof;
- *De instructiegevoelige groep:* de groep leerlingen die de basisstof volgt en behoefte heeft aan dagelijkse instructies en begeleiding inoefening waarna zij zelfstandig aan het werk kunnen;
- *De instructie-afhankelijke groep:* de groep leerlingen die na de basisinstructie verlengde instructie van de leerkracht krijgt in een kleiner groepje (meestal aan de instructietafel). In deze groep wordt de lesstof herhaald en extra samen ingeoeffend, net zolang tot zij ook zelfstandig aan de slag kunnen.

- **Remedial Teaching (RT)**

Naast deze drie niveaus zijn er ook leerlingen die (meer) extra zorg nodig hebben om goed mee te kunnen komen op school. Zo werken wij nauw samen met externen en bieden wij extra zorg en remedial teaching (RT) voor leerlingen waar het differentiatie-aanbod in de klas onvoldoende voor is. Deze leerlingen ontvangen naast de begeleiding in de groep ook extra lessen buiten de klas. Dit kan in (klein) groepsverband zijn, of een vorm van individuele begeleiding.

- **Plusklassen**

Ook voor onze meer- en hoogbegaafde leerlingen bieden wij extra uitdaging. Op onze school werken wij met plusklassen en een ontdekclub. Wij hebben een plusklas voor leerlingen van de groepen 2 t/m 4 (onderbouw) en een plusklas voor de leerlingen van de groepen 5 t/m 8 (bovenbouw). De

plusklassen bestaan uit leerlingen die naast de reguliere aanpassingen voor (meer- en hoog) begaafde leerlingen nog niet voldoende uitdaging vinden binnen de groep. In de plusklas worden de kwaliteiten van leerlingen zo veel mogelijk aangesproken en ontwikkeld. Voorop staat dat iedere leerling zijn kennis en vaardigheden ten volle ontwikkelt naar eigen vermogen. De plusklas geeft (meer- en hoog) begaafde leerlingen tevens de mogelijkheid om gelijkgestemden te ontmoeten en met hen samen te werken. Dit biedt een duidelijke meerwaarde in hun ontwikkeling. Leerlingen komen in de plusklas een dagdeel per week bij elkaar (onder begeleiding) van onze talentbegeleiders buiten de groep. Zij verdiepen zich gedurende dit dagdeel in verschillende thema's, projecten en activiteiten en er wordt verrijkende lesstof aangeboden. De leerlingen krijgen vervolgens opdrachten mee om de rest van de week, in hun eigen klas, mee aan de slag te gaan. In de groep wordt door de leerkracht de overige reguliere lesstof zo compact mogelijk aangeboden, zodat voldoende onderwijstijd wordt vrijgemaakt voor de verrijkingstof.

- **Ontdekclub**

Naast de plusklas is er ook een ontdekclub. De ontdekclub is er voor leerlingen die wel extra uitdagend werk kunnen gebruiken, maar waarvoor de stap naar de plusklas te groot is. De ontdekclub werkt in periodes en komt bij elkaar onder begeleiding van de talentbegeleider. Er wordt ook thematisch gewerkt, net als in de plusklas. Leerlingen werken aan de hand van onderzoeksvragen toe naar een eindproduct. Zij presenteren dit en stellen dit tentoon aan ouders en andere genodigden.

6.2 Inbreng leerlingen

De mening van onze leerlingen is voor ons erg belangrijk. Wij vinden het belangrijk dat de leerlingen eigen inbreng hebben. Zo voeren wij regelmatig kindgesprekken met onze leerlingen. Soms gaan deze gesprekken over het leren en het werk, en soms over de sociaal emotionele ontwikkeling. Leidraad bij deze gesprekken is wel altijd dat de leerling zelf zo goed mogelijk probeert aan te geven wat hij/zij nodig heeft om (verder) te kunnen ontwikkelen. Dit is een vaardigheid die wij de leerlingen van jongs af aan bijbrengen en waarvan wij zien dat onze bovenbouw-leerlingen hier al goed toe in staat zijn. Ouders kunnen de eigen inbreng van leerlingen stimuleren, door hen zo veel mogelijk zelf op de leerkracht te laten afstappen bij vragen of opmerkingen. Het helpt als de leerling weet dat dit ook vanuit huis gestimuleerd wordt.

Eigen inbreng van de leerlingen zien we in ons 21^e -eeuwse onderwijs een steeds belangrijkere plaats innemen. Leerlingen kiezen binnen ons zaakvakonderwijs zelf wat zij willen leren, door het opstellen van eigen onderzoeksvragen. Ook is er ruimte om zelf een eindproduct te kiezen: op welke manier wil jij je onderzoeksvraag gaan presenteren? Leerlingen zijn meer betrokken bij het onderwerp als zij er zelf invloed op kunnen uitoefenen. Ook op de weektaak is er naast het 'vaste' werk, ruimte voor leerlingen om zelf aan te geven waar zij nog aan willen werken, welke activiteiten zij willen doen en wat zij nog willen leren.

Samen onderzoeken in de plusklas – thema forensisch onderzoek.

6.3 Leerlingenraad

OBS Groenehoek heeft een leerlingenraad. Onze leerlingenraad bestaat uit leerlingen van de groepen 5 t/m 8. Iedere klas wordt vertegenwoordigd door één leerling. D.m.v. een verkiezing worden de vertegenwoordigers op democratische wijze gekozen in de klas. Deelname aan de leerlingenraad is voor een heel schooljaar. Ieder schooljaar vinden er opnieuw verkiezingen plaats en kan een andere leerling de klas (en de school!) vertegenwoordigen. De leerlingen van de leerlingenraad vragen om input aan de andere leerlingen uit de klas. Daarnaast organiseren zij soms een klassenvergadering over onderwerpen die spelen.

De leerlingen van de leerlingenraad komen om de maand samen met meester Dylan om te vergaderen aan onze locatie Stampioenreef. Leerlingen van de leerlingenraad zijn in staat om kritisch mee te denken, kunnen organiseren en durven te spreken voor een groep. Ook zijn zij goed in samenwerken en contacten leggen. De leerlingen van de leerlingenraad helpen bijvoorbeeld ook met het rondleiden van nieuwe ouders tijdens de open dag, hier nemen zij de rol van vertegenwoordiger van de school op zich.

6.4 Klassenvergaderingen

De leerlingen van de leerlingenraad wordt de vaardigheid bijgebracht om een klassenvergadering te kunnen organiseren in hun eigen klas. Deze vindt plaats in de groepen 7 t/m 8. De leerkracht begeleidt de leerlingen bij de eerste klassenvergaderingen, door het voorzitterschap op zich te nemen. Langzaam neemt de leerling deze rol over. Naast een voorzitter wordt tevens een notulist en een tijdsbewaker aangesteld. Leerlingen dragen zelf punten aan voor de klassenvergadering. Aan de hand van deze ingebrachte punten wordt een agenda opgesteld, net als bij een leerkrachtvergadering.

6.5 Werken aan doelen

Binnen onze school is het zichtbaar dat wij de leerlingen leren om met doelen te werken. Voorbeelden hiervan zijn:

- *Doelen op groepsniveau:* Iedere week staat een ander doel in de groep centraal. Dit doel hangt bij iedereen op het whiteboard, en staat tevens genoemd op de weektaak. Doelen zijn gericht op onze daltonregels- en afspraken en worden tevens wekelijks met het team gedeeld via de teaminfo. Voorbeelden van deze doelen zijn: 'ik werk met mijn fluisterstem', 'ik ruim mijn eigen spullen op' etc. De groepsdoelen worden aan het begin van de week besproken en gedurende de week gebruikt om te evalueren hoe eraan gewerkt wordt. Op de weektaak reflecteren de leerlingen eind van de week op het groepsdoel.
- *Persoonlijke doelen:* Naast het groepsdoel is er op de weektaak ruimte voor de leerling om persoonlijke doelen te stellen. Jonge leerlingen doen dit door een plaatje te plakken uit hun enveloppe met doelen, later wordt dit ook geschreven. Er wordt een opbouw gemaakt van kiezen uit voorbeelddoelen tot (in de bovenbouw) zelfstandig opstellen van eigen doelen. Op de weektaak wordt tevens op deze doelen gereflecteerd.
- *Leerdoelen:* In iedere groep hangen de leerdoelen van ieder vakgebied op de deur van het lokaal. Het inzichtelijk maken van leerdoelen is in de groepen 4 t/m 8 al heel duidelijk bij het vakgebied rekenen. Wij werken met rekenen op Snappet (tablet). Leerlingen kunnen hier zelf zien welke leerdoelen al behaald zijn en welke doelen zij nog niet voldoende beheersen. Zij kunnen zelf kiezen aan welke leerdoelen zij werken om extra te ontwikkelen. Daarnaast kan de leerkracht tevens leerdoelen voor de leerling klaarzetten in het digitale werkpakket.
- *Gedragdoelen:* Naast doelen gericht op het werk, wordt er ook gewerkt aan gedragdoelen. Dit doen leerlingen tijdens de sociaal-emotionele lessen (Kanjertaining), in kindgesprekken en a.d.h.v. reflectiemomenten. Een eerste bewustwording is het nadenken en praten over ons gedrag. Het werken aan gedragdoelen staat nog redelijk in de kinderschoenen en zal onder begeleiding van onze gedragscoördinator steeds meer vorm krijgen.

6.6 Keuze-instructie

In de groepen 5 t/m 8 wordt gewerkt met keuze-instructies. Gedurende de week geeft de leerkracht aan welke extra instructies in die week gegeven worden. Ook leerlingen kunnen bij de leerkracht onderwerpen aandragen waar zij meer over willen leren. Leerlingen kunnen zich inschrijven voor een instructie naar keuze. Zo leren we onze leerlingen extra hulp te vragen, zich ervan bewust te zijn en hier ook naar te handelen. Naast de mogelijkheid van de keuze-instructie, is er in de bovenbouw ook keuze om instructies (zoals bij rekenen) juist niet te volgen. In overleg met de leerkracht bepaalt de leerling welke keuzes hij/zij maakt in instructie en verwerking. Vooral leerlingen die al ver zijn in hun ontwikkeling krijgen hier vrijheid in.

6.7 Betrokkenheid

Op OBS Groenehoek zijn wij trots op de hoge mate van betrokkenheid die wij zien bij ouders, leerkrachten én leerlingen. Zo organiseren wij meerdere malen per jaar kijkochtenden, waar ouders een les bij kunnen wonen in de groep van hun zoon of dochter. De opkomst tijdens deze ochtenden is altijd groot. Ook de betrokkenheid van de ouderraad op onze school is groot. De ouderraad organiseert de meeste activiteiten voor de leerlingen en worden hierin bijgestaan door één of twee leerkrachten. De ouderraad doet bij veel van deze activiteiten ook weer een beroep op andere (hulp)ouders. Ouders staan altijd klaar om te helpen en er is goed overleg tussen de leerkracht en ouder om te zorgen voor een optimale ontwikkeling van het kind. We waarderen deze inspanningen van beide kanten. Samenwerken is hierin de sleutel tot succes. Ook leerkrachten zijn onderling betrokken bij elkaar, het samenwerken als team, het bij elkaar kijken, elkaar om hulp vragen en bijstaan en van elkaar leren.

Een ouder geeft een gastles tijdens de projectweek.

6.8 Saamhorigheid

Onze leerlingen werken samen en zorgen voor elkaar. Onze oudere leerlingen nemen de rol van begeleider voor een jongere leerling op zich tijdens verschillende activiteiten (bijv. Koningspelen, tutorlezen en sportdagen). Op dit soort dagen zijn wij als leerkrachten extra trots op onze leerlingen. Onze leerlingen geven nieuwkomers in de school een welkom gevoel: ouders krijgen tijdens een rondleiding uitleg van leerlingen over het onderwijs en nieuwe leerlingen die bij ons op school komen voelen zich snel thuis. Er is een grote betrokkenheid bij elkaar en er wordt rekening gehouden met de kwaliteiten en de moeilijkheden van anderen. We kunnen met recht zeggen dat onze leerlingen open staan voor elkaar en hiernaar handelen.

7. Ontwikkelingen op daltongebied

7.1. N.a.v. de vorige visitatie

In 2017 heeft de Nederlandse Dalton Vereniging (NDV) onze school gevisiteerd. Onze licentie is tijdens dit laatste bezoek weer met vijf jaar verlengd! Hier zijn wij uiteraard heel erg trots op, maar dit betekent niet dat wij stil staan! Na iedere visitatie worden door de visitatiecommissie aanbevelingen gegeven om het daltononderwijs op onze school de komende jaren nóg verder te kunnen ontwikkelen. Met de adviezen die de NDV ons meegeeft gaan wij als school hard aan het werk.

In 2017 werden ons de volgende adviezen meegegeven, waar wij sindsdien hard mee aan de slag zijn gegaan. In onderstaand schema laten wij zien welke acties wij in de praktijk al hebben uitgevoerd op basis van de gegeven adviezen:

Advies vanuit de NDV:	Acties (inmiddels al) in de praktijk uitgevoerd:
<i>Laat leerlingen vanuit vertrouwen nog meer eigenaar zijn van hun eigen leren (eigen inbreng).</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Eigenaarschap heeft de laatste jaren veel aandacht gehad op onze school. De NDV heeft hier al veel ontwikkeling gezien, maar kan nog verder worden uitgebouwd. • Er zijn afspraken met leerlingen over het wel/niet volgen van bepaalde instructies en leerlingen krijgen de ruimte om hier zelf keuzes te maken. Ook op de weektaken zien wij terug welke keuzes de leerlingen maken (wegkruisen/bijschrijven van (eigen) werk bijv.). • De leerlingenraad speelt een belangrijke rol in de ontwikkelingen binnen de school, zij zijn de ogen en oren van de school en kunnen goed aangeven waar zij meer eigenaarschap zien en willen. • Loslaten en vertrouwen geven om te komen tot eigenaarschap begint bij de rol van de leerkracht. Leerkrachten geven meer vrijheid en ruimte voor leerlingen om zelf keuzes te maken. Dit is ook constant onderwerp van gesprek (bewustwording). • Ook de inzet van onze 21^e-eeuwse vaardigheden (o.a. onderzoekend leren via geïntegreerd zaakvakonderwijs) draagt enorm bij aan het eigenaarschap van de leerling. We zien een zeer grote ontwikkeling op dit gebied sinds de invoering van nieuwe methodes waar meer aandacht is voor onderzoekend leren en presenteren (taal en zaakvakonderwijs bijv.).
<i>Geef leerlingen meer ruimte om werk vooruit te plannen.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Bijna alle leerlingen werken met een weektaak. Leerlingen plannen aan de start van de week werk en kijken hierbij naar instructies, zelfstandig werktijd en het samenwerken. Leerlingen plannen hun werk in en mogen doorwerken indien zij dit aankunnen. Vooral in de bovenbouwgroepen maken de leerlingen hier enorme sprongen in. • In de jongere groepen mogen leerlingen meerdere weektaakwerkjes op een dag doen in zelfstandig werktijd. Deze keuze kunnen zij zelf maken. Ook zij plannen dus vooruit. Een keuze van de leerling kan ook zijn om een dag niet van de 'verplichte' taken te werken, maar een vrij keuzemoment in te lassen. Ook deze ruimte is er. • Het format van de weektaak wordt ieder jaar kritisch (samen met de leerlingen) bekeken. Er wordt bekeken hoe de inbreng van de leerlingen vergroot kan worden. Zo is er bijvoorbeeld ruimte om eigen werk op te schrijven, zoals een onderzoeksopdracht of het plusklaswerk.

<p><i>Ontwikkel een lijn in reflectie en zet deze op de juiste manier in.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reflecteren wordt ingezet op verschillende klassendoelen en gedragsdoelen. Er wordt in de klas gereflecteerd met de leerlingen op lessen en lesdoelen, maar ook op gebied van samenwerking bijvoorbeeld. Vooral mondeling wordt veel gereflecteerd. • Onze nieuwe methodes sluiten aan bij de ontwikkeling op gebied van reflectie. Zo is er in de Staalmethode van Staal veel aandacht voor reflecteren en hebben leerlingen bij het rekenen inzicht in eigen lesdoelen, wat reflecteren makkelijker maakt. • Er is ruime aandacht voor de leerlingen om elkaar feedback te geven en soms zelfs te beoordelen. Leerlingen reflecteren samen op het gemaakte werk en spreken af wat beter/anders kan. We merken dat onze leerlingen groeien door het delen van ervaringen rondom het proces, maar ook door elkaars product te bespreken. • Ook wordt er wekelijks gereflecteerd op de weektaak, wel merken wij dat de betrokkenheid van de leerlingen hier nog laag is. Dit is één van de speerpunten van dit schooljaar.
<p><i>Voer kindgesprekken en werk toe naar een (rapport)folio.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er is kennis gedeeld binnen het team over het voeren van kindgesprekken en er worden veel kindgesprekken gevoerd in de praktijk. • Leerlingen stellen zelf (of samen met de leerkracht) doelen en hier worden kindgesprekken over gevoerd. • Kindgesprekken gebeuren vooral op verzoek van leerkracht of leerling, maar ook op spontane momenten. De weektaak en de doelen zijn ook regelmatig aanleiding voor een kindgesprek, net als het gedrag van de leerling. • Leerlingen hebben een daltonboekje in hun rapport, waar zij zichzelf beoordelen op gebied van daltondoelen. • Begin van het schooljaar zijn startgesprekken met ouders ingevoerd. Het team werkt nu uit hoe de startgesprekken volgend schooljaar vorm kunnen krijgen met het kind als eigenaar.

7.2 Jaarplan daltonwerkgroep – ontwikkelpunten 2022-2023

Ontwikkelingen voor de komende jaren zijn door de daltonwerkgroep in kaart gebracht en uitgewerkt in een jaarplan. De daltoncoördinator stuurt samen met de leden van de daltonwerkgroep de ontwikkelingen op gebied van dalton binnen de school aan. Het gehele team is hierbij betrokken. Zo wordt er regelmatig om input van het team gevraagd tijdens releases, worden acties uitgevoerd en geïmplementeerd en wordt besproken hoe bepaalde zaken lopen en hoe we ons verder kunnen ontwikkelen. Een continu doorlopend proces, want daltononderwijs is altijd in beweging.

Hieronder een kort inzicht in de ontwikkelpunten waar wij nu in de praktijk mee aan de slag zijn:

Doel:	Inhoud:
<i>Vaststellen en aanpassen daltonhandboek.</i>	Handboek aanpassen voor publicatie op website n.a.v. feedback schoolteam.
<i>Daltonafspraken herhalen en levend houden in de school.</i>	Daltonafspraken en regels in teaminfo, daltonervaringen delen op teamvergaderingen, kennis van daltonopleidingen nieuwe collega's (laten) delen. Daltonmaatjes koppelen aan nieuwe leerkrachten in de school.
<i>Rapportfolio</i>	De afspraken voor het rapportfolio zijn in het schooljaar 2021-2022 met het team gedeeld. Deze afspraken moeten geëvalueerd worden en de vaste afspraken moeten gedeeld worden met het team.

	Ook moet gekeken worden op andere scholen om te kijken hoe deze Daltonscholen dit aanpakken.
<i>Organiseren nationale daltondag.</i>	Organiseren van de nationale daltondag met daltonwerkgroep en leerlingenraad. Koppeling maken met de Projectweek. Communicatie naar team en ouders.
<i>Stapelinstructies</i>	We onderzoeken de effectiviteit hiervan. In gesprek gaan met andere werkgroepen. Afspraken die vorig jaar opgezet zijn bekijken en doorvoeren naar het team.
<i>(Meer) eigen inbreng leerlingen op de weektaak.</i>	Nadruk van de weektaak gaat meer liggen op eigen inbreng van de leerlingen. De nieuwe weektaak wordt in diverse groepen proefgedraaid om te onderzoeken of dit effectiever werkt. Ook worden de reflecties van de weektaken bijgewerkt voor de leerkrachten.
<i>Doorgaande leerlijn maken van de daltonpijlers.</i>	De daltonpijlers hangen op beide locaties. Er wordt amper naar gekeken en er is behoefte aan duidelijkheid van de verwachtingen van de leerlingen op het gebied van Dalton. Leerlijnen die vorig jaar door het team zijn gemaakt in een mooi jasje gieten en duidelijk in school hangen.

Nawoord

Wij hopen dat dit daltonhandboek jullie (leerkrachten, ouders en andere geïnteresseerden) meer inzicht heeft gegeven in hoe het daltononderwijs op de Groenehoek wordt vormgegeven. Uiteraard is de dalton sfeer niet volledig met pen te beschrijven. Het gedrag van de leerlingen moet je zelf zien, de sfeer moet je kunnen ervaren en voelen. Eenieder die meer interesse heeft in ons (dalton)onderwijs nodigen wij dan ook van harte uit om ons onderwijs eens in de praktijk te komen bekijken. Maakt u gerust een afspraak met ons voor een rondleiding, of neem een kijkje op onze website: www.obsgroenehoek.nl Graag tot snel!

